

DB-001-001433

Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) (C.B.C.S.) Examination

April / May – 2015

Sanskrit : Paper-IX

(Sahitya Shastra) (Core)

(New Course)

(साहित्यशास्त्र)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001433

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

Instructions/સૂચના :

(૧) બધાજ પ્રશ્નોનાં જવાબો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં લખવાના રહેશે.

(1) Write answer of **all** questions in main answer sheet.

૧ નીચેના પ્રશ્નોમાં આપેલા ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો : ૨૦

1 Choose the right answer from the given options : 20

(૧) ‘કાવ્યપ્રકાશ’ કયા પ્રકારનો ગ્રંથ છે ?

(A) સાહિત્યિક

(B) ઐતિહાસિક

(C) પૌરાણિક

(D) કાવ્યશાસ્ત્રીય

(૨) ‘કાવ્યપ્રકાશ’ કેટલા ઉલ્લાસોમાં વિભક્ત છે ?

(A) 08

(B) 10

(C) 11

(D) 06

DB-001-001433]

1

[Contd...

(૩) કાવ્યપ્રકાશના દ્વિતીય ઉલ્લાસનું નામ શું છે ?

- (A) અર્થવ્યંજના નિર્ણય
- (B) શબ્દ સ્વરૂપ નિર્ણય
- (C) અર્થસ્વરૂપ નિર્ણય
- (D) શબ્દાર્થ સ્વરૂપ નિર્ણય

(૪) મમ્મટ સંકેત વિષયક કયા વાદને માન્ય રાખે છે ?

- (A) વ્યક્તિવાદ
- (B) જાતિવાદ
- (C) અપોહવાદ
- (D) જાત્યાદિવાદ

(૫) મમ્મટ શુદ્ધ લક્ષણાના કેટલાં પ્રકારો જણાવે છે ?

- (A) 02
- (B) 04
- (C) 03
- (D) 06

(૬) લક્ષણાના આધારભૂત શબ્દને શું કહે છે ?

- (A) વાયક
- (B) સંજ્ઞિક
- (C) લાક્ષણિક
- (D) વ્યંજક

(૭) 'સાલંકારૌ શબ્દાર્થૌ કાવ્યમ્' – નીચેનામાંથી કોની વ્યાખ્યા છે ?

- (A) મમ્મટ
- (B) દંડી
- (C) કુન્તક
- (D) ભામહ

(૮) 'અર્થલંકાર નિર્ણય' કાવ્યપ્રકાશના કયા ઉલ્લાસનું નામ છે ?

- (A) દસમાં (B) ત્રીજા
(C) બીજા (D) ચોથા

(૯) 'અર્થવ્યંજકતા નિર્ણય' કાવ્ય પ્રકાશનાં કયા ઉલ્લાસનું નામ છે ?

- (A) ચતુર્થ (B) પંચમ
(C) તૃતીય (D) દસમ્

(૧૦) 'અભવન્ વસ્તુસમ્બન્ધ ઉપમાપરિકલ્પકઃ' _____ ની વ્યાખ્યા છે ?

- (A) અતિશયોક્તિ (B) સમાસોક્તિ
(C) તુલ્યયોગિતા (D) નિદર્શના

(૧૧) કાવ્યાલિંગ અલંકારના કેટલા પ્રકારો છે ?

- (A) છ (B) ચાર
(C) ત્રણ (D) બે

(૧૨) ક્વ સૂર્ય પ્રભવો - સાગરમ્ ॥ - કયા અલંકારનું ઉદાહરણ છે ?

- (A) સમાસોક્તિ (B) ઉત્પ્રેક્ષા
(C) ઉપમા (D) નિદર્શના

(૧૩) 'સ્વસિદ્ધયે પરાક્ષેપઃ' કઈ લક્ષણાની વ્યાખ્યા છે ?

- (A) લક્ષણ-લક્ષણા (B) સારોપા લક્ષણા
(C) સાધ્યવસના લક્ષણા (D) ઉપાદાન લક્ષણા

(૧૪) જ્યાં વિષયી વિષયને ગળી જાય તેવી લક્ષણાને કઈ લક્ષણા કહે છે ?

- (A) ઉપાદાન (B) સારોપા
(C) સાધ્યવસાનિકા (D) લક્ષણ લક્ષણા

(૧૫) 'તાત્પર્યાર્થ'ને કોણ સ્વીકારે છે ?

- (A) કુમારિલ ભટ્ટ
(B) પ્રભાકર
(C) બૌદ્ધો
(D) ન્યાયવાદીઓ

(૧૬) 'કાવ્યપ્રકાશ' કયા પ્રકારની શૈલીમાં લખાયેલ છે ?

- (A) ગદ્ય (B) પદ્ય
(C) ગદ્ય-પદ્ય (D) એકેય નહીં

(૧૭) મમ્મટના મતાનુસાર 'કાકુ' એટલે શું ?

- (A) ધ્વનિ (B) અધ્વનિ
(C) ધ્વનિનો વિકાર (D) કોયલ

(૧૮) કયા અલંકારમાં શ્લિષ્ટ વિશેષણોની અન્ય વિશે કથન થાય છે ?

- (A) સમાસોક્તિ (B) વિશેષોક્તિ
(C) વ્યાજોક્તિ (D) નિદર્શના

(૧૯) વ્યંજના વ્યાપારયુક્ત શબ્દને શું કહે છે ?

- (A) વાયક
(B) વ્યંજક
(C) લાક્ષણિક
(D) સંજ્ઞક

(૨૦) કાવ્યલિંગ અલંકારમાં કારણ કેવું હોવું જોઈએ ?

- (A) વિશેષ (B) સામાન્ય
(C) લાક્ષણિક (D) કાવ્યમય

૨ સંકેત એટલે શું ? સંકેત વિશે મમ્મટે આપેલા મતો ચર્ચો. ૧૦

2 Give a definition of સંકેત. Discuss view according to મમ્મટ । 10

અથવા/OR

૨ 'લક્ષણા તેન ષટ્વિધા' – ચર્ચો. ૧૦

2 Discuss 'લક્ષણા તેન ષટ્વિધા'. 10

3 'अभिधामूला व्यंजना' - पर सविस्तर नोंध लपो. 10

3 Write critical note of 'अभिधामूला व्यंजना'. 10

अथवा/OR

3 'आर्थीव्यंजना' पर सविस्तर नोंध लपो. 10

3 Write detailed note of 'आर्थीव्यंजना'. 10

4 (अ) नीयेनाभांथी कोरुपण बे अलंकारो उदाहरण आपी समझवो : 8

4 (A) Discuss any two figures of speech a with example : 8

(1) अर्थान्तरन्यासः ।

(2) विभावना ।

(3) विशेषोक्तिः ।

(4) समासोक्तिः ।

(ब) नीयेनाभांथी कोरुपण बे अलंकारो कारणो आपी समझवो : 8

(B) Explain any two Alankars with reason : 8

(1) नारायणो नाम नरो नराणां प्रसिद्ध चोरः कथित पृथिव्याम् ।

अनेक जन्मार्जितपायसंचय हरत्यशेषं स्मृतमात्र एव ॥

(2) जितोऽसि मन्द कन्दर्प मच्चित्तेऽस्ति त्रिलोचनः ।

(3) गृहिणी सचिवः सखीमिथः प्रियशिष्या, ललितेषु कलाविधौ ।

करुणाविमुखेन मृत्युना हरता त्वां वद किं न मे हतम् ॥

(4) कर्पूर इव दग्धोऽपि शक्तिमान यो जने जने ।

नमोऽस्त्ववार्यवीर्याय तस्मै मकर केतवे ॥

- ५ नीयेनाभांथी ओईपश बे सविस्तर सभजवो : १४
- 5 Write a critical notes on any two of the following : 14
- (१) तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित् ।
- (२) काकुर्ध्वनेविकारः ।
- (३) क्रियायाः प्रतिषेधेऽपि फलव्यक्ति विभावना ।
- (४) न चैषापहनुतिः प्रकृता प्रकृतोभयनिष्ठस्य साम्यस्येहासंभवात् ।
-